

การวิจัยเรื่อง “ความหลากหลายทางชีวภาพกับชุมชนท้องถิ่นลุ่มน้ำชี” มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในลุ่มแม่น้ำชีที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละท้องถิ่น โดยเลือกพื้นที่ศึกษาในบริเวณลุ่มแม่น้ำชีตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย และใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากคำบอกเล่า การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นหลักในการรวบรวมข้อมูล ทำให้เห็นภาพสะท้อนความรู้สึกที่แท้จริงของคนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพในบริเวณลุ่มแม่น้ำชีเปลี่ยนแปลงไปคือความต้องการขั้นพื้นฐานของปัจจัยสี่ กล่าวคือ ความต้องการด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่ม ทั้งนี้มีมูลเหตุหลักมาจากฐานะความยากจนของคน และสภาพภูมิประเทศที่แห้งแล้ง ทำให้การทำมาหากินของคนยากลำบาก ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสิ้นเปลือง โดยวิธีการทำลายความหลากหลายทางชีวภาพอย่างง่ายคือการบุกรุก เผ้วถาง การตัดโค่น และการเผาทำลายป่าทั้งในเขตชุมชนและป่าสาธารณะของชาติ นอกจากนี้ยังมีการอพยพเคลื่อนย้ายของประชาชนจากภูมิภาคต่าง ๆ ไปสู่พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือการได้ซึ่งที่ดินสำหรับทำกินนั่นเอง ภายหลังจากที่มีการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงแล้ว การบุกรุกหรือการทำลายทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจะสังเกตเห็นว่าการกระทำของประชาชนในแต่ละพื้นที่นั้นต้องการเพื่อความมั่นคงของปัจจัยสี่สำหรับใช้ในการดำเนินชีวิตเท่านั้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีมากขึ้น ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวต่อสู้เพื่อความอยู่รอด อีกทั้งต้องมีการแข่งขันกับคนในสังคมรอบข้างตลอดจนสังคมโลกภายนอก ทำให้คนในแต่ละท้องถิ่นเริ่มมีพฤติกรรมที่เห็นห่างจากการอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันของสังคมเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม ไปสู่การอยู่แบบสังคมเมืองชนบท มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และในที่สุดเมื่อทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งเป็นทุนของสังคมเกษตรกรรมได้ถูกแย่งชิงออกไปจากแหล่งกำเนิดเป็นจำนวนมาก ทำให้คนที่อยู่อาศัยในสังคมที่เป็นผู้สร้างเริ่มวิตกกังวลและหาแนวทางการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน และเกิดเป็นปรากฏการณ์ที่มีความต้องการหวนกลับคืนมาสู่การฟื้นฟูสภาพวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตแบบสมัยใหม่ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการปรับตัวของคนในลุ่มแม่น้ำชียังต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเกษตรกรรมลุ่มน้ำชีอยู่อย่างมีความสุขยั่งยืนสืบไป

The purpose of this study is to collect the data on the alteration of people's way of living along the Chee River basin, in relation to the exploitation of diverse biological resources in each local community. The selected fields for the study included communities in the upper, middle, and lower parts of the Chee River. A participatory research methodology was employed in collecting data, in addition to elicitation of local history via oral reports, documents, interviews, and participatory observation.

The results of the study indicate that the factors affecting changes in the biological diversity along the Chee River basin involved the four necessities for a living, including needs for food, housing, medicine, and clothing. The main causes of people's difficulties in earning a living included poverty and droughts, which resulted in their wasteful exploitation of biological resources. Biological diversity among the communities was simply destroyed by means of invading, cutting and burning trees in the community and public forest areas. Furthermore, the migration of people from various regions with the aim of obtaining a right to own fertile land resulted in the deterioration of the forests. After their resettlement, invasion and various forms of deforestation continued steadily. Such destructive actions of the people in each local area were due to the four basic needs for their living. Besides, changes in knowledge and more modern technology necessitated adaptation among people for survival. They had to be competitive with the people both within and outside the society. As a result, people in each community began to change their living patterns, from a primitive agricultural society, in which they relied on one another, to an urbanized society, with crop and economic animal raising to meet the market's demand.

As large quantities of local resources, the capital of the agricultural society, were taken away, people dwelling in the society, as the producers, began to be concerned and thus to seek ways to conserve their resources for permanent utilization. This, therefore, initiated the need for the rehabilitation of the old living style in parallel with the modern living pattern. However, the living pattern of the local people along the Chee River basin still required continual learning and adjustment in order to maintain their happy lifestyle in the agricultural society.